

Valmiussuunnitelma

Yleinen Osa

20.9.2023

Taipalsaaren kunta

Kh xx.xx.2023 § x

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	2
1. Yleistä	4
2. Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin	5
2.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen	5
2.2. Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhat	5
2.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet	7
2.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana	7
2.3.2 Kunnan ydintehtävien ja -palveluiden turvaaminen, valmiussuunnittelu	7
2.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen turvaaminen	8
2.4. Lainsäädäntö ja ohjeet	8
2.5. Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot sekä riskien arviointi	8
2.6. Toimialakohtaiset uhka-, riski- ja vaikutusarviot	9
2.7. Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma	9
2.8. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen kustannukset ja hankinnat	10
2.9. Varautumiskoulutus ja harjoitukset	10
2.10. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt	10
2.11. Varautumisveloitteet ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palveluntuotannossa	11
2.12. Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen	11
2.13. Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen	11
2.14. Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	11
3. Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta	12
3.1. Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet	12
3.2. Uhka-arvioiden keskeiset tulokset	12
3.3. Henkilöiden hälyttämisen- ja informointijärjestelyt	12
3.4. Johtamispaikat	12
3.5. Johtaminen ja tilannetietoisuus	13
3.6. Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset	13
3.7. Henkisen tuen järjestäminen	13
3.8. Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa	14
3.9. Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa	14
3.9.1 Yhteistoiminta	14
3.9.2 Pelastustoiminnan johtaminen	14
3.9.3 Väestön varoittaminen ja suojaaminen	14

3.9.4	Väestön evakuointi.....	15
3.9.5	Omatoiminen varautuminen.....	15
3.10.	Toiminnan yhteensovittaminen.....	15
4.	Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin.....	16
4.1.	Poikkeusolojen vaikutukset kunnan tehtäviin ja päätösvaltaan.....	16
4.2.	Kunnan hallinnon toimintavalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.....	17
4.3.	Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut.....	17
4.3.1	Henkilöstön varaamisen vastuut.....	17
4.3.2	Ajoneuvo- ja työkonevarausten vastuut.....	17
4.3.3	Tilavaraukset.....	17
4.4.	Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio.....	17
Lähteet:	18

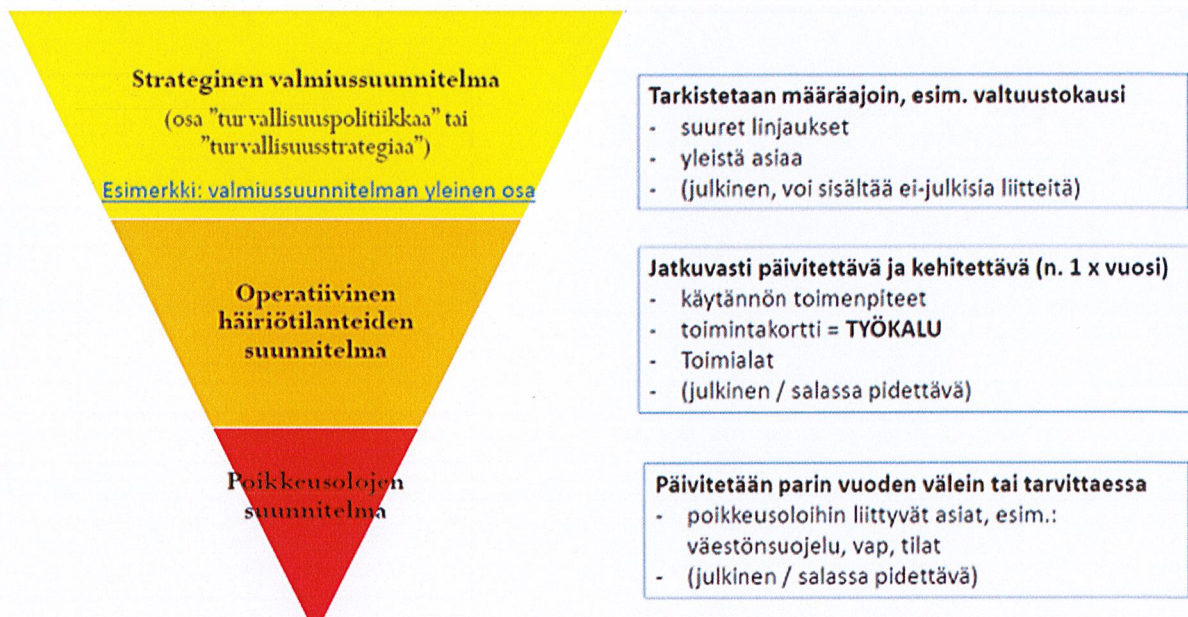

1. Yleistä

Valmiuslain mukaan kunnan tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä toimenpitein varmistaa tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa. Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti. Varautuminen perustuu valmiuslain (1552/2011), pelastuslain (379/2011) ja muun erityislainsäädännön varautumisvelvollisuuteen.

Taipalsaaren kunnan varautumistyötä johtaa kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa. Valmiussuunnitelman yleisen osan lisäksi kunnan toimialat varautuvat häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tehtäviin valmius- ja jatkuvuussuunnitelmillaan. Varautumisessa on otettu huomioon myös ulkoistetut palvelut sekä yhteistyö viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Taipalsaaren kunnan varautumisen ja valmiussuunnittelun tavoitteena on turvallisen elinympäristön luominen, kunnan palvelutuotannon mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa olosuhteissa sekä mahdollisten häiriötilanteiden hallinta ja niistä toipuminen, myös poikkeusolojen aikana. Yleisen osan rakenne perustuu Pelastusopiston julkaisuun ottaen kuitenkin huomioon Taipalsaaren kunnan omat erityispiirteet ja toimintaympäristön.

Kuva 1. Pelastusopiston malli kolmitasoisesta suunnitelmakokonaisuudesta

Valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen ja nähtävissä kunnan nettisivuilla www.taipalsaari.fi.

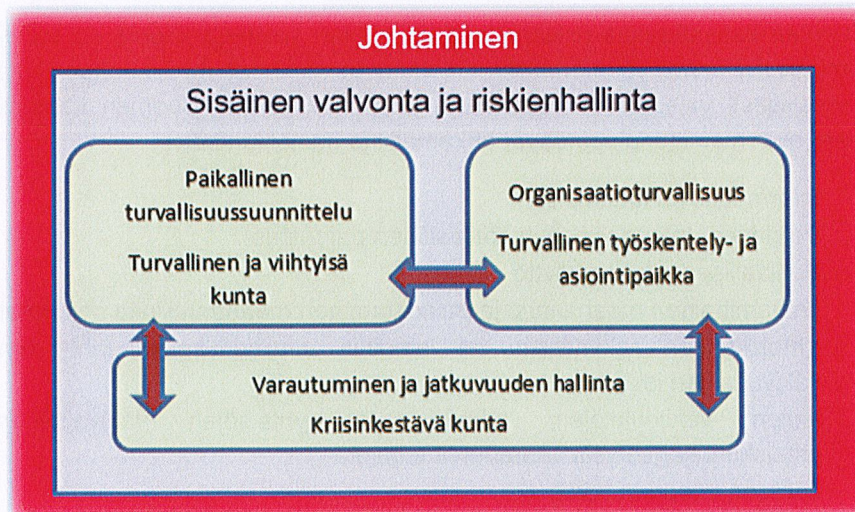

2. Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

2.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuusjohtaminen

Turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan arvoja, asenteita, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa sekä ajantasaista normistoa ja turvallisuusvaatimukset täyttävää toimintaa, jolloin jokainen tiedostaa oman toimintansa merkityksen osana kokonaisturvallisuutta. Turvallisuuskulttuuri on myös organisaation kykyä ja tahtoa ymmärtää, millaista turvallinen toiminta on, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä voidaan ehkäistä.

Kunnan johtaminen sekä sisäinen valvonta ja riskienhallinta muodostavat turvallisuusjohtamisen kehyksen. Samalla ne myös määrittävät sen järjestämisen ja toteuttamisen periaatteet. Tarkoituksena on parantaa kunnan henkilöstön sekä asukkaiden kriisinkestävyttä. Kunta pyritään pitämään turvallisena ja viihtyisänä asumiseen, asiointiin sekä työskentelyyn.

Kuva 2. Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus, Suomen Kuntaliitto, Kunnan varautumisen johtaminen, s. 15, ISBN 978-952-293-755-1)

Valmiussuunnittelun ja jatkuvuuden hallinnan pääpaino on normaaliolojen häiriötilanteissa. Valmiuden ylläpito pyritään integroimaan osaksi kunnan normaalia toimintaa ja työskentelyä. Painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä varautumisen myötä mahdollisten vaikutusten minimointiin.

Valmiussuunnitelman yleinen osa päivitetään valtuustokausittain neljän vuoden välein ja aina, kun lainsäädännössä tai kunnan hallintosäädännössä tapahtuu oleellisia muutoksia.

2.2. Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhat

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot muodostuvat asioista, jotka pitävät turvallisen arjen pyörimässä. Kun yhteiskunnan perustoiminnot ovat kunnossa, kriiseistä voidaan palata

normaaliin elämään ilman, että koko yhteiskunnan perusta järkkyy. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot on turvattava kaikissa tilanteissa, yhtä lailla normaalioloissa kuin kriisin sattuessa.

Kuva 3. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS 2017) määritetyt elintärkeät toiminnot on otettu varautumistyön lähtökohdaksi.

Suomen kansallisessa riskiarviossa on yhteen sovitettu kooste eri toimijoiden riskiarvioista. Omissa riskiarvioissaan eri hallinnonalat ovat valinneet yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kansallisesti vaikuttavia uhkamalleja ja häiriötilanteita. Suomen kansallisessa riskiarviossa 2023 ovat mainittuna seuraavat uhkamallit ja häiriötilanteet:

- Informaatiovaikuttaminen
- Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus
- Sotilaallisen voiman käyttö
- Laajamittainen maahantulo ja painostaminen maahantulijoita ohjaamalla
- Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen tai muu väkivaltainen isku
- Isojen väkijoukkojen, ryhmien tai yhteisöjen väkivaltainen liikehdintä tai yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta
- Julkisen talouden häiriö
- Rahoitusjärjestelmän häiriö
- Energiahuollon häiriöt
- Tieto- ja viestintäverkkojen palveluiden häiriöt
- Kuljetusten jatkuvuuden häiriöt
- Terveysturvallisuuden häiriöt
- Vesihuollon häiriöt
- Elintarvikehuollon häiriöt ja ruoka- ja ravintoturvan heikkeneminen
- Laajat tai pitkäkestoiset onnettomuustilanteet

Etelä-Karjalan alueellinen riskiarvio on laadittu 2023. Taipalsaaren kunta on osallistunut alueelliseen riskiarviotyöhön.

Edellä esiteltyjen yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen, sekä Suomen kansallisessa riskiarviossa että alueellisessa riskiarviotyössä esitettyjen uhkamallien perusteella, Taipalsaaren kunnan elintärkeät toiminnot eli ydintehtävät kriittisine toimintoineen on tunnistettu.

2.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

2.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, kiinteistöille laaditut pelastussuunnitelmat, koulutus sekä valmiusharjoitukset.

Yritysten, yhteisöjen sekä kotitalouksien itsenäinen varautuminen häiriötilanteisiin on myös huomioitava osana Taipalsaaren kunnan valmiussuunnittelua. Kyläyhteisöjen sekä kotitalouksien varautumisella on suuri merkitys ja apu yhteiskunnalle sekä ennen kaikkea ihmiselle itselleen.

Suomi on tietoyhteiskuntana riippuvainen tietoverkkojen ja -järjestelmien toiminnasta ja näin ollen myös erittäin haavoittuvainen niihin kohdistuville häiriöille. Taipalsaaren kunta varautuu kyberuhkiin ajantasaisella tietoturva- ja tietosuojapolitiikalla, turvallisilla tietoteknisillä ympäristöillä, valvonnalla, varajärjestelyillä, ajantasaisilla valmius- ja toipumissuunnitelmilla sekä säännöllisin harjoitteluin.

Yhdestä tai useammasta digitaalisesta tietojärjestelmästä muodostuvasta toimintaympäristöstä on ryhdytty käyttämään termiä kybertoimintaympäristö. Kyberuhkalla tarkoitetaan mahdollisesti toteutuvaa haitallista tapahtumaa tai kehityskulkua, joka kohdistuu kybertoimintaympäristöön ja toteutuessaan vaarantaa siitä riippuvaisen toiminnon. Uhkat voivat kohdistua yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, kansallista kriittistä infrastruktuuria tai kansalaisia vastaan.

2.3.2 Kunnan ydintehtävien ja -palveluiden turvaaminen, valmiussuunnittelu

Valmiuslaissa (1552/2011) 12 §:ssä säädetään varautumisvelvollisuudesta, jossa mm. hyvinvointialueiden ja kuntien valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä voidaan varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Taipalsaaren kunnan vastuulla olevien tehtävien ja niihin liittyvien palveluiden turvaamiseksi todennäköisimpien häiriötilanteiden eli ns. uhkaskenaarioiden varalle on oltava valmiussuunnitelmat tarvittavine yksityiskohtaisine toimintakortteineen. Valmiussuunnitelmien ja toimintakorttien mukaista toimintaa on harjoitettava säännöllisesti henkilöstön tietotaidon ylläpitämiseksi.

Varautuminen ja valmiussuunnittelu on sisäänrakennettu osa kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua sekä siihen liittyvää riskienhallintaa, ei erillinen prosessi.

Veloitteeseen perustuen kunnan eri toimialat laativat omat valmiussuunnitelmat vastuullaan olevia tehtäviä varten. Toimialojen valmiussuunnitelmissa tulee tunnistaa sen ydintehtävät niihin liittyvine kriittisine toimintoineen, arvioida riski- ja vaikutusarviot annettuja uhkaskenaarioita vasten, laatia suunnitelmat riskien pienentämiseksi tai poistamiseksi, varautua mahdollisten varajärjestelmien tai toimintojen käyttöönottoon sekä laatia suunnitelmat elpymiseen, toiminnan jatkamiseen ja paluuseen normaaliin toimintaan.

Toimialojen valmiussuunnittelussa tulee huomioida tehtävien hoidossa tarvittava henkilöstö, ajoneuvot ja työkoneet sekä mahdollisten tilojen varaaminen. Niiltä osin kuin kunnan ydintehtäviin liittyvät toiminnot on ulkoistettu ulkopuolisille toimijoille, toimialat varmistavat niiden saatavuuden häiriötiloissa ja poikkeusoloissa palvelusopimuksiin sisällytetyin varautumisvelvoittein.

Vastuu kunnan tehtäviin kuuluvien lakisääteisten toimintojen ja palveluiden saatavuudesta on aina kunnalla riippumatta siitä, että tuotetaanko ne itse vai onko ne hankittu palveluna.

2.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen turvaaminen

Häiriötilanteen tehokkaan hallinnan kannalta on keskeistä, että tarvittavat toimenpiteet käynnistetään viipymättä ja riittävässä laajuudessa. Kunnan laajuisen kriisinhallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan hallinta. Eri toimialojen ja muiden sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi tietoisuus kokonaiskuvasta ja sen hallinta kunnan johtoryhmässä on välttämätöntä.

Toinen tärkeä osa-alue kriisinhallinnassa on viestintä. Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja levikiltään riittävän laaja ja paikkansa pitävä tiedotus auttaa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän tiedon vaikutuksia. Aktiivinen tiedottaminen häiriötilanteen aikana on tärkeää myös silloin, kun häiriötilanteen selvittely tai purkaminen on suvantovaiheessa; ”Ei tiedotettavaa” - viestit antavat tilanneviestejä seuraaville kuvan, että häiriötilanteen hallinta on aktiivista ja viestintä toimii.

Erilaisten häiriötilanteiden varalta on tehtävä suunnitelmat vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat eivät ole käytettävissä.

2.4. Lainsäädäntö ja ohjeet

Kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat mm. seuraavat lait ja säädökset:

- [Valmiuslaki \(1552/2011\)](#)
- [Pelastuslaki \(379/2011\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta \(407/2011\)](#)
- [Laki hyvinvointialueesta \(611/2021\)](#)
- [Laki huoltovarmuuden turvaamisesta \(1390/1992\)](#)
- [Laki puolustusvoimista \(551/2007\)](#)
- [Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista \(VNp 539/2008\)](#)
- [Vesihuoltolaki \(119/2001\)](#)
- [Sähkömarkkinalaki \(588/2013\)](#) sekä
- [Kuntalaki \(410/2015\)](#)

2.5. Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot sekä riskien arviointi

Taipalsaaren kunnan uhka-arvioiden laatimisessa on hyödynnetty Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa 2017, Kansallista riskiarvioita 2023 sekä Etelä-Karjalan alueellista riskiarviota 2023.

	Etelä-Karjalan alueen riskiarviot	Taipalsaaren kunnan uhkaskenaariot
1	Luonnon aiheuttamat onnettomuudet ja sään ääri-ilmiöt	talvimyrsky, ukkosmyrsky, maastopalo
2	Suuronnettomuudet	maantienonnettomuus, sisävesiliikenneonnettomuus, ympäristövahinko
3	Infrastruktuurin häiriöt	elintarvikehuolto, vedenjakelu, sähkönsaanti, kaukolämpö, polttoaine, jätehuolto, logistiikka, viestintäverkot
4	Yhteiskunnan järjestystä vaarantava toiminta ja terrorismi	laajamittainen maahantulo, henkilökoukoon kohdistuva väkivalta
5	Terveysturvallisuuden häiriöt ja erilaiset leviävät taudit	tartuntataudit, kasvintuhoajat, pitkä helleaalto
6	Sotilaallinen painostus ja voimankäyttö	sotilaallinen painostus
7	Muu laaja-alainen vaikuttaminen tai vaikutukset	informaatiovaikuttaminen, taloudellinen häiriö

2.6. Toimialakohtaiset uhka-, riski- ja vaikutusarviot

Taipalsaaren kunnanvaltuusto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Taipalsaaren kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestämisestä. Riskienhallinnan osalta noudatetaan Taipalsaaren kunnan hallintosääntöä.

Lautakunnat vastaavat toimialallaan riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimialajohtajat vastaavat oman yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Jokaisen esihenkilön tehtävänä on osaltaan vastata riskien hallinnasta.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

2.7. Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Taipalsaaren kunnan varautumista tehostetaan vakiinnuttamalla valmiussuunnitteluprosessi, jalkauttamalla valmiussuunnittelu toimialoille, huomioimalla uhkaskenaariot ja -mallit sekä niistä johtuvat varautumistarpeet vuosittaisessa riskienhallintatyössä, pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla sekä järjestämällä ja osallistumalla varautumista tukeviin harjoituksiin.

Painopiste	Toimenpiteet	Totutusaikataulu	Vastuutaho
Valmiussuunnitteluprosessin vakiinnuttaminen	Sisällytetään talousarvio- ja riskienhallinnan prosesseihin	Valtuustokausittain, noin neljän vuoden välein	Kunnanjohtaja Toimialajohtajat
Valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoille	Toimialojen suunnitelmien päivittäminen ja henkilöstön perehdytys	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat

Varautumistarpeiden huomioiminen toimialojen riskienhallintatyöryhmien työskentelyssä	Määrävälein tarkastaminen ja päivittäminen	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat Työsuojelupäällikkö
Valmiussuunnitelmien pitäminen ajan tasalla	Määrävälein tarkastaminen ja päivittäminen	Vuosittain, jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat Työsuojelupäällikkö
Valmiusharjoittelu	Johtokeskuksen perustaminen, harjoitukset	1–2 harjoitusta/v.	Kunnanjohtaja Toimialajohtajat Työsuojelupäällikkö Tietohallintoasiantuntija

Taulukko 1. Taipalsaaren kunnan varautumisen kehittämistoimenpiteet

2.8. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen kustannukset ja hankinnat

Varautuminen on osa kunnan normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset sisällytetään toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

2.9. Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Varautumiskoulutuksella tarkoitetaan koulutusta, jolla osaltaan varmistetaan yksilön, yhteisön, laitoksen, yrityksen sekä yhteiskunnan eri tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavan koulutuksen antaminen.

Kunnan tavoitteeksi asetetaan, että sen varautumisen avainhenkilöt osallistuvat säännöllisesti pelastusopiston järjestämiin varautumiskoulutuksiin. Kurssitarjoama muodostuu kuntien varautumisen peruskursseista sekä toimialakohtaisesta koulutuksesta.

Pelastusopiston kurssitarjonta: <https://www.pelastusopisto.fi/koulutus/varautumiskoulutus/>

2.10. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt

Taipalsaaren kunnan päätöksentekojärjestelmän pitää toimia samojen perusteiden mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selkeä toimivallanjako ja eri toimijoiden välinen sujuva yhteistoiminta ovat tehokkaan toiminnan perustana.

Kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa kunnan varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta. Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kunnanhallitus ja se saatetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle. Toimialojen ja erillistoimintojen suunnitelmat hyväksyy kyseinen lautakunta. Valmiustoimintaan liittyvät muut toimintaohjeet hyväksyvät toimialajohtajat.

2.11. Varautumisvelvoitteet ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palveluntuotannossa

Valmiuslain perusteluiden mukaan varautumisvelvoite koskee julkisen hallinnon tehtävien hoitamista.

Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee sopia. Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä toimintoa ole häiriötilanteissa jo varattu toisaalle ns. päällekkäisvaraus.

Taipalsaaren kunnan eri toimialojen on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntoimittaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Lopullinen vastuu kunnan ydintehtäviin liittyvien palvelujen häiriöttömästä tuottamisesta on aina kunnalla.

2.12. Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Mikäli toimialan toiminta on voimakkaasti riippuvainen jonkun ulkopuolisen toimijan tarjoamista palveluista, on ehdottoman tarpeellista selvittää yhteistyössä ko. toimijan kanssa varautumiseen liittyviä käytäntöjä ja päivittää suunnitelmat yhteistyössä siten, että esimerkiksi resurssien päällekkäisvarausta ei tehdä. Tämä korostuu varsinkin, jos toimijan resursseja käyttää useampi taho ja häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi resurssien saatavuus on tavanomaista heikompaa. Tällöin on sovittava mitkä asiat hoidetaan keskitetysti yhden nimetyn vastuullisen toimialan toimesta.

2.13. Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Taipalsaaren kunnan kuntakonserniin kuuluvat ns. tytäryhtiöinä Taipalsaaren Asunnot Oy ja Taipalsaaren Lämpö Oy.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa koordinoidaan valmiussuunnitelmien yhteensopivuus.

2.14. Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöstä ei ole vielä hyväksytty. Linjauksen perusteella pelastuslaitos ei tee erillisiä sopimuksia kuntien valmiussuunnittelun tukemisesta.

Pelastustoimen varautumisen ja valmiussuunnittelun tehtäväkokonaisuudesta vastaa Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen valmiuspäällikkö. Varautumis- ja valmiussuunnittelutehtävien päätoimisena resurssina on valmiuspäällikkö ja valmiussuunnittelija. Pelastuslaitoksen johto ja asiantuntijat osallistuvat tarpeen mukaan alueelliseen ja valtakunnalliseen varautumistyöhön.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitos ylläpitää tarvittavia suunnitelmia ja valmiutta vakavien häiriötilanteiden tai poikkeusolojen edellyttämiin väestön evakuoiteihin. Evakuointisuunnittelun johtovastuu on pelastuslaitoksella, mutta yhteistyö kuntien kanssa on erittäin tärkeää.

Kuntien valmiussuunnittelun tukemista edistetään osallistumalla aktiivisesti Etelä-Karjalan hyvinvointialueen valmius- ja turvallisuusfoorumin toimintaan.

3. Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

3.1. Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan keskeiset tavoitteet ja tehtävät ovat seuraavat:

- Kunnan asukkaiden ja alueella oleskelevien turvallisuuden varmistaminen
- Kunnan päätöksenteko-, johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen
- Häiriötilanteesta ja poikkeusoloista aiheutuvien seurausten minimointi
- Kunnan ydintehtävien ja palvelujen tuottamisedellytysten varmistaminen
- Kunnan toimintojen ja yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittaminen
- Tilannekuvan muodostaminen johtoryhmässä ja sen edelleen jakaminen
- Yhteistoiminta ja tuki muille viranomaistahoille
- Tilanteen edellyttämä sisäinen ja ulkoinen häiriötilanneviestintä

3.2. Uhka-arvioiden keskeiset tulokset

Kunnan yhteisiin uhkaskenaarioihin perustuen on laadittu toimialakohtaiset riski- ja vaikutusarviot. Toimialakohtaiset riski- ja vaikutusarviot ovat Salassa pidettäviä (621/1999 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 §, kohta 8).

3.3. Henkilöiden hälyttämis- ja informointijärjestelyt

Taipalsaaren kunnan päätöksenteko normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuu normaaliin toimintavaltuuksien sekä kunnan voimassa olevan hallintosäännön puitteissa.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamiseksi kunnanjohtaja voi kutsua koolle kunnan johtoryhmän ympärille laajennetun johtoryhmän. Häiriötilannejohtamisessa avustaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitos. Hälytysohje nimi- ja yhteystietoineen on toimitettu pelastuslaitokselle. Hälytysohje tietoineen tarkastetaan vuosittain. Ohjeen tarkastamisesta ja päivittämisestä vastaa konsernihallinto.

Luottamushenkilöillä ei ole häiriötilanteessa varsinaista operatiivista roolia, mutta keskeisten päätöksenteon kannalta avainasemassa olevien luottamushenkilöiden on syytä tietää vallitsevan häiriötilanteen perustiedot sekä sen hallintaan liittyvät keskeiset toimenpiteet.

3.4. Johtamispaikat

Normaalijan häiriötilojen johtamistoiminta käynnistetään lähtökohtaisesti normaaliaikojen johtamistiloissa. Tämä koskee myös perustettavaa häiriötilannejohtamisen johtokeskusta. Tilanteen niin edellyttäessä kunnan johtokeskus sekä kunnan päättävien toimielinten kokoontumiset siirretään tarvittavilta osiltaan ennalta valmisteltuun väistöpaikkaan.

Väistöpaikan tietoliikenne- ja varavoimaratkaisut toteutetaan ja testataan jo normaaliaikana siten, että ne ovat häiriötilanteen ja poikkeusolojen johtamispaikan edellyttämällä tasolla. Kunnantalon ja väistöpaikan kulunvalvontaa, vartiointia sekä fyysistä suojausta kohotetaan asteittain turvallisuustilanteen edellyttämällä tavalla. Toimenpiteiden tavoitteena on varmistaa kunnan palveluiden sekä johtamisen edellytykset kaikissa turvallisuustilanteissa.

Väistöpaikan sekä johtamisvälineiden edellyttämästä resurssoinnista ja toimeenpanosta vastaa hallintojohtaja yhdessä teknisen toimialajohtajan kanssa.

3.5. Johtaminen ja tilannetietoisuus

Lakien ja hallintosäännön mukainen toiminta muodostaa perustan kunnan johtamiselle kaikissa olosuhteissa. Poliittiset toimielimet kutsutaan koolle säädösten edellyttämällä tavalla. Johtamisesta ja päätöksenteosta vastaavat kunnan viranhaltijat tai toimielimet, joiden vastuulla ovat kunnan velvoitteiden hoitaminen ja toiminnoista vastaaminen muutoinkin. Päätöksenteon on perustuttava tilannetietoisuuteen. Toimialat vastaavat osaltaan tilannetiedon keräämisestä, analysoinnista sekä välittämisestä johtamisen tueksi.

Kunnan kriisijohtamisen johtokeskuksen johtamis- ja toimintavalmius ylläpidetään tarvittaessa yllä kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina tilanteen edellyttämässä laajuudessa. Tätä varten suunnitellaan ja määritetään tarvittavat varallaolo- ja sijaisjärjestelyt etukäteen jo normaalitilassa.

3.6. Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ihmisten tiedon tarve kasvaa. Mitä nopeammin ja avoimemmin tiedotetaan, sitä vähemmän väärät tiedot ja huhut leviävät.

Häiriötilanteissa viestintävastuut ovat niillä henkilöillä, joilla ne ovat normaalistikin. Tarvittaessa viestintäorganisaatioita varaudutaan vahvistamaan tilanteen edellyttämällä tavalla, ja tilanteen niin edellyttäessä, myös yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kunnan viestintäpäällikkönä toimii hallintojohtaja apunaan nimetyt tiedottajat. Viestintä toimii kiinteässä yhteistoiminnassa kunnan kriisijohtamisen johtokeskuksen kanssa.

Medialle välitetään mahdollisimman nopeasti ensitiedote tapahtumasta. Tiedotustilaisuus järjestetään, jos tapahtuma on erityisen vakava tai se herättää muuten laajaa kiinnostusta.

Häiriötilanneviestinnässä varaudutaan myös tilanteisiin, joissa sähköä ei ole ja tietoverkot eivät toimi. Pitkäkestoisessa sähkö- tai puhelinliikenteen katkoksessa kuntalaisille suunnattavaa viestintää tehdään yhteistoiminnassa pelastustoimen viranomaisten kanssa. Häiriötilanne- ja poikkeusolojen viestinnässä voidaan käyttää tarvittaessa vaaratiedotteita. Vaaratiedotteet annetaan aina pelastus- tai poliisiviranomaisen kautta. Vaaratiedotteet jaetaan television ja radion kautta sekä matkapuhelimien 112-sovelluksiin tekstiviesteinä.

3.7. Henkisen tuen järjestäminen

Etelä-Karjalan hyvinvointialue vastaa ensisijaisesti henkisen tuen antamisesta. Yhteistyöhön osallistuu Etelä-Karjalan pelastuslaitos, Taipaleen seurakunta sekä Punaisen Ristin paikallisosasto.

Kunnan oman henkilöstön henkisen tuen järjestäminen huomioidaan työterveyshuoltoon liittyvissä palvelusopimuksissa, myös normaaliolojen häiriötilojen ja poikkeusolojen osalta.

3.8. Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. (Pelastuslaki, päivitetty sääöstekstit 616/2022).

Pelastustoimintaa edellyttävissä laajoissa häiriötilanteissa tilanne saattaa edellyttää kaikkien pelastuslaitoksen käytössä olevien henkilöstöresurssien sitomista pelastustoimen perustehtävien hoitamiseen, jolloin kunnalle tarjottavat tukimahdollisuudet voivat olla rajallisia.

3.9. Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi, eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

Pelastuslaitoksen valmiutta kohotetaan tilanteen vaatimalla tavalla Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman mukaisesti.

3.9.1 Yhteistoiminta

Taipalsaaren kunnan johtokeskus ja muut yhteistoimintaviranomaiset osallistuvat pelastuslaitoksen johtamaan pelastustoimintaan omilla organisaatioillaan.

Kunnan toimialakohtaisissa valmiussuunnitelmissa esitetään konkreettiset tehtävät pelastustoimintaan osallistumisessa ja siihen varautumisesta myös poikkeusoloja varten.

3.9.2 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtaminen toteutetaan Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen johtokeskusohjeen mukaisesti. Useamman toimialan viranomaisten osallistuessa pelastustoimintaan tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja eli pelastusviranomainen. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.

Taipalsaaren kunnan eri toimialojen yksiköt toimivat oman johtonsa alaisuudessa siten, että niiden pelastustoimintaan liittyvät toimenpiteet edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa tai tukevat muiden pelastusviranomaisten toimintaa.

3.9.3 Väestön varoittaminen ja suojaaminen

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä. Normaaliolojen onnettomuuksissa väestö suojautuu asuin- ja muihin sisätiloihin. Väestönsuojiiin suojaudutaan vain poikkeusolojen vakavimmissa uhkissa. Suojautuminen tapahtuu viranomaisen määräyksestä.

Väestön varoittamisen keinoja ja kanavia ovat väestöhälytin Taipalsaaren paloasemalla, radio/televisio/teksti-TV (vaaratiedote), internet, 112 applikaatio/sovellus ja painettu media.

Pelastuslaitoksella ja kunnan teknisellä toimialalla on tiedot Taipalsaaren kunnan alueen väestönsuojista. Nimetyt viranomaiset avustavat tarvittaessa laadittujen suunnitelmien mukaisesti pelastustoimea väestön suojaamisessa.

3.9.4 Väestön evakuointi

Väestön evakuoinnilla tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden siirtämistä turvaan vaara-alueelta tai vaarallisesta kohteesta. Väestön evakuointi on osa pelastustoimintaa, joten sen suunnittelu ja toteutus tapahtuvat pelastuslaitoksen johdolla. Taipalsaaren kunnan tarvittavat toimialat (viranomaiset) avustavat tarvittaessa väestön evakuoinnissa evakuointisuunnitelman mukaisesti.

Evakuointi suunnitellaan sekä normaaliolojen häiriötiloja että poikkeusoloja silmällä pitäen, ja se toimeenpannaan toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä ja pelastuslaitoksen johdolla tilanteen mukaan joko suppeana tai laajana. Suppeimmillaan evakuointi voi koskea esimerkiksi yksittäisen talon asukkaita ja laajimmillaan useamman kunnan tai vielä laajemman alueen koko väestöä.

Taipalsaaren kunnalla on Salassa pidettävä evakuointisuunnitelma. Se päivitetään yhteistoiminnassa Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa. Evakuointisuunnitelma kattaa normaaliajan häiriötilat sekä poikkeusolot.

3.9.5 Omatoiminen varautuminen

Omatoiminen varautuminen tarkoittaa vaaratilanteiden ennaltaehkäisemistä, niihin varautumista sekä henkilöiden, omaisuuden sekä ympäristön suojaamista erilaisissa tilanteissa. Varautumisen päämäärä on ehkäistä vaaratilanteita, huomioida normaaliolojen häiriötilanteet sekä valmistella toimenpiteet poikkeusoloja varten.

Olenainen ja tärkeä osa Taipalsaaren kunnan varautumista on alueen yhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten sekä kotitalouden omaehtoinen ja omatoiminen varautuminen.

Varautuminen kotona: <https://www.spek.fi/turvallisuus/varautuminen-kotona/>

Viranomaisten varautumissuositus kotitalouksille: <https://72tuntia.fi/>

3.10. Toiminnan yhteensovittaminen

Alueellisella tasolla varautumista ja valmiussuunnittelua koordinoidaan Etelä-Karjalan valmius- ja turvallisuusfoorumissa. Valmius- ja turvallisuusfoorumin kokoontuu säännöllisesti ja kokous toimii ylimpänä päätöksentekijänä. Toimivaltaiset viranomaiset, ml. kunnat, vastaavat päätösten toimeenpanosta.

Foorumin toiminnan kytkeytymisestä Kaakkois-Suomen aluehallintoviraston järjestämään varautumiseen ja turvallisuuden alueelliseen yhteistyöhön sovitaan erikseen Etelä-Karjalan aluehallintoviraston kanssa.

Taipalsaaren kunnan ja puolustusvoimien välisestä yhteistoiminnasta sovitaan Karjalan prikaatin ja sen alaisuuteen kuuluvan Kaakkois-Suomen aluetoimiston kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on taata kaikille osapuolille hyvät toimintaedellytykset, selkiyttää suunnittelua ja

poistaa päällekkäisyyksiä henkilöstön, ajoneuvojen ja työkoneiden sekä tilojen varaamisessa ja alueiden käytössä.

Järjestöjen kanssa pyritään sopimaan yhteistoiminnasta.

4. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

4.1. Poikkeusolojen vaikutukset kunnan tehtäviin ja päätösvaltaan

Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslaissa tarkoitettua yhteiskunnan tilaa, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

Valmiuslain (1552/2011) mukaisia poikkeusoloja ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
- 6) sellainen
 - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
 - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
 - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
 - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
 - f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
 - g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Valmiuslain mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa rajoittamaan eräitä perusoikeuksia, mutta siinä yhteydessä käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia laissa säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

4.2. Kunnan hallinnon toimintavalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa

Poikkeusoloilla ja normaaliolojen häiriötilanteilla tarkoitetaan sellaisia epätavallisia ja äkillisiä tapahtumia, joihin kunta ei voi vaikuttaa ja joilla on merkittävä vaikutus kunnan talouteen sekä asukkaiden terveyteen tai turvallisuuteen.

Taipalsaaren kunnanhallituksen päätöksellä poikkeuksellisissa olosuhteissa noudatetaan erityistoimivaltaa ja -menettelytapoja. Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa ja välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Toimintavalta poikkeusoloissa ja normaaliajan häiriötilanteissa on määritelty Taipalsaaren kunnan hallintosäännön 7. luvussa 43-45 §:ssä

4.3. Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

4.3.1 Henkilöstön varaamisen vastuut

Poikkeusolojen henkilövaraukset, jolla myönnetään vapautus aseellisesta palveluksesta, tehdään asevelvollisuuslain nojalla Kaakkois-Suomen aluetoimistoon. Varausten tekemisestä vastaa toimialajohtajat sekä Taipalsaaren kunnan kuntakonserniin kuuluva yhteisö. Henkilöstövaraukset on tehtävä toimialan ydintehtäviä hoitavista ja ne on tarkistettava vuosittain.

Ydintehtävien hoitamiseen liittyvien yhteistyökumppaneiden osalta henkilöstön, ajoneuvojen ja työkoneiden sekä tilavarauksiin liittyvistä vastuista on sovittava yhteistyösopimuksessa.

4.3.2 Ajoneuvo- ja työkonevarausten vastuut

Poikkeusolojen ajoneuvo- ja työkonevaraukset tulee toimittaa Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle. Varausten tekemisestä vastaa jokainen toimiala, kuntakonserniin kuuluva yhteisö sekä yhteistyökumppani samoin periaattein kuin henkilövarauksetkin.

4.3.3 Tilavaraukset

Poikkeusolojen tilavaraukset ehkäisevät päällekkäisiä eri toimijoiden tilojen käyttöä koskevia suunnitelmia. Taipalsaaren kunnan omistamien tilojen osalta tilavarauksia ei tarvitse tehdä.

Muiden kuin Taipalsaaren kunnan omistamien tilojen osalta tilavaraukset osoitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle AVI:lle. Tilavarausten tekemisestä vastaa jokainen toimiala, kuntakonserniin kuuluva yhteisö sekä yhteistyökumppani samoin periaattein kuin henkilö-, ajoneuvo- ja työkonevarauksetkin.

4.4. Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Väestönsuojelutehtävien jako kunnan varautumisen näkökulmasta:

- pelastuslaissa tarkoitettuun pelastustoimintaan osallistuminen aseellisissa selkkauksissa ja niiden aikana tapahtuvissa onnettomuuksissa tapahtuu Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen johdolla ja yhteen sovittamana

- muussa toiminnassa kuin pelastustoiminnassa kukin viranomainen, toimiala ja organisaatio hoitaa sille kuuluvia väestönsuojelutehtäviään ko. hallinnonalan lainsäädännön mukaisesti sekä ottaa ne huomioon varautuessaan toimintaansa aseellisissa poikkeusoloissa

Etelä-Karjalan pelastuslaitos ylläpitää tarvittavia suunnitelmia ja valmiutta vakavien häiriötilanteiden tai poikkeusolojen edellyttämiin väestön evakuoiteihin. Taipalsaaren kunnan valmiussuunnittelu pitää sisällään väestönsuojelusuunnitelman. Muodostelmien henkilöstö on varattu kuntien henkilöstöstä ja johtopaikoiksi on varattu soveltuvia suojatiloja kuntien kiinteistöistä. Suojelumodostelmien johto toimii suoraan pelastuslaitoksen johdon alaisuudessa.

Lähteet:

Pelastusopiston julkaisu 2/2012 Kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja ohje sen käyttöön

Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus, Suomen Kuntaliitto, Kunnan varautumisen johtaminen, ISBN 978-952-293-755-1)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS 2017)

Kansallinen riskiarvio 2023, Sisäministeriön julkaisu 2023:4

Etelä-Karjalan alueellinen riskiarvio 2023